

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupíčkové v právní věci žalobce: **Bc. J. K.**, zastoupen Mgr. Petrem Letovancem, advokátem se sídlem Lidická 544, Třinec, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 1. 2023, č. j. 18 Ad 24/2022-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Petru Letovancovi **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 1 573 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 25. 5. 2022, č. j. MPSV-2022/90969-923, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 12. 4. 2022, č. j. 124832/22/FM, jímž byl žalobci snížen příspěvek na bydlení z částky 4 436 Kč na částku 2 365 Kč měsíčně ode dne 1. 1. 2021 do 30. 6. 2021.

II.

[2] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který rozsudkem ze dne 18. 1. 2023, č. j. 18 Ad 24/2022-35, toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud konstatoval, že nemůže aprobovat argumentaci žalovaného, který odmítl v měsíci listopadu 2020 zohlednit jako náklad na bydlení částku vynaloženou žalobcem ve výši 4 618 Kč, kterou žalobce prokazatelně uhradil v měsíci říjnu 2020 a označil ji jako nájemné za měsíc listopad 2020 s tím, že v době, kdy žalobce částku hradil, ještě v bytě nebydlel. Takovýto výklad § 25 odst. 3 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“), je podle názoru krajského soudu absurdní a odporuje účelu daného zákona, resp. smyslu zkoumané dávky. K tomuto podotkl, že znění předmětného ustanovení ani nehovoří o kalendářním měsíci daného rozhodného období, jak uváděl žalovaný, nýbrž jen o rozhodném období „jako celku“. Žalovaný tedy pochybil, pokud nezohlednil náklady na bydlení uhrazené žalobcem v rozhodném období, konkrétně dne 16. 10. 2020, jako náklady na bydlení za měsíc listopad, pokud bylo jednoznačné, že se jedná o náklady na bydlení vynaložené žalobcem na tento měsíc a bylo nesporné, že v měsíci, na který žalobce náklady na bydlení hradil, v bytě i prokazatelně žil.

III.

[4] Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Stěžovatel nesouhlasil s tím, že by se náklady na bydlení za měsíc listopad 2020 uhrazené v měsíci říjnu 2020, měly započítat do rozhodného období, když žalobce v měsíci říjnu 2020 v bytě prokazatelně nežil a v měsíci listopadu 2020 žádné náklady na bydlení nehradil. V § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře se jedná toliko o rozhodném období a následně je třeba zkoumat, zda budou v jednotlivých kalendářních měsících rozhodného období náklady na bydlení podle § 25 odst. 3 písm. a) nebo b) citovaného zákona zohledněny či nikoliv, je tedy zapotřebí se vypořádat s jednotlivými kalendářními měsíci po celé rozhodné období.

[6] V říjnu 2020 žalobce v daném bytě nežil ani nebyl jeho nájemcem, proto byly zohledněny náklady na bydlení ve výši 80 % normativních nákladů na bydlení. Od listopadu 2020 již v bytě prokazatelně žil a byl jeho nájemcem, avšak náklady na bydlení za měsíc listopad 2020 uhradil ještě před vznikem nájemního vztahu, tj. v měsíci říjnu 2020, kdy však žalobce v bytě ještě nežil. Vzniklý stav nelze podřadit pod žádnou z možností, které § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře uvádí, proto nelze za měsíc listopad 2020 žádné náklady na bydlení zohlednit. V měsíci prosinci 2020 žalobce v bytě žil a náklady na bydlení hradil, tudíž mu byly zohledněny.

[7] Pokud by stěžovatel přijal argumentaci krajského soudu, došlo by k nerovnému přístupu k žadatelům, kteří by si náklady na bydlení v jiném, než rozhodném období „předplatili“. Za situace, že by se žadatel stal nájemcem bytu ode dne 1. 10. 2020, ale náklady na bydlení za měsíc říjen 2020 by uhradil v měsíci září 2020, šlo by o náklady na bydlení hrazené v jiném rozhodném období, které by nebylo možné zohlednit ani při použití

pokračování

argumentace krajského soudu. V takových případech by tak tito žadatelé byli trvale znevýhodňováni oproti žadatelům v obdobných situacích, jako je žalobce.

[8] Závěrem stěžovatel poukázal na to, že zákonodárce v případě zákona o státní sociální podpoře, stejně jako v dalších předpisech z oblasti hmotné nouze a zákona o sociálních službách nastolil relativně přísné podmínky přiznání nároku z důvodu omezených prostředků státního rozpočtu se snahou, aby se dostalo pomoci od státu co nejvíce osobám. Rozšiřující výklad krajského soudu v napadeném rozsudku s odůvodněním „formalistického lpění na doslovném jazykovém výkladu“ podle názoru stěžovatele neodpovídá úmyslům zákonodárce.

[9] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[10] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že tato nepřináší nic nového, ani co se týče nových skutečností rozhodných pro vydání rozhodnutí, ani nic zásadního v rozporování skutkových závěrů krajského soudu, je jen jakýmsi nesouhlasem s výkladem a argumentací krajského soudu. Napadený rozsudek je přitom odůvodněn velmi precizně, když se krajský soud do hloubky zabýval všemi aspekty podané žaloby. Rozsudku nelze vytknout zcela nic, jak právní kvalifikaci, tak logickou konstrukci a vypořádání se všemi argumenty žalovaného, kdy naopak poukázal na celou řadu pochybení žalovaného, především přepjatý formalismus, nelogičnost postupu žalovaného a také sociální rozměr dané věci. Žalobce je tak přesvědčen, že rozsudek krajského soudu netrpí žádnou vadou, pro kterou by měl být zrušen. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

V.

[11] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Ze správního spisu vyplývá a mezi stranami je nesporné, že žalobce uzavřel s účinností od 1. 11. 2020 nájemní smlouvu s pronajímatelem, jejímž předmětem byl nájemní byt nacházející se na ulici X. Žalobce daný byt obýval (se společně posuzovanou osobou) od 1. 11. 2020, a to v souladu se sjednanou nájemní smlouvou. Nájemné a zálohu na služby související s užíváním předmětného bytu za měsíc listopad 2020 v částce 4 618 Kč žalobce uhradil dne 16. 10. 2020 převodem ze svého účtu na účet pronajímatele uvedený v nájemní smlouvě pod určeným variabilním symbolem. Další nájemné žalobce uhradil dne 31. 12. 2020 ve výši 4 618 Kč pod stejným variabilním symbolem. Žalobce dále hradil bankovním převodem platby na zálohu na elektrickou energii ve výši 1 000 Kč za měsíc listopad 2020 dne 24. 12. 2020 a zálohu na elektřinu za měsíc prosinec ve výši 500 Kč dne 29. 12. 2020.

[14] Podstatou kasační stížnosti je nesouhlas stěžovatele se závěrem krajského soudu, že žalobcem uhrazená částka 4 618 Kč v měsíci říjnu 2020 má být posuzována jako náklad na bydlení v rozhodném období. Stěžovatel tvrdí, že žalobce v době, kdy nájemné za měsíc listopad 2020 hradil, ještě v daném bytě nebydlel, a proto nemůže takto uhrazenou platbu nájemného a služeb zohlednit jako náklady na bydlení v měsíci listopadu 2020.

[15] Podle § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře: *Náklady na bydlení se pro nárok a výši příspěvku na bydlení stanoví jako jejich průměr za kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, popřípadě nárok na dávku uplatňuje. Do nákladů na bydlení se započítávají náklady na bydlení*

a) uhrazené v rozhodném období oprávněnou osobou nebo společně posuzovanými osobami, pokud v bytě, na který je uplatňován nárok na příspěvek na bydlení, žily v rozhodném období,

b) ve výši 80 % příslušných normativních nákladů na bydlení, pokud oprávněná osoba nebo společně posuzované osoby v rozhodném období, nebo po část tohoto rozhodného období, v bytě, na který je uplatňován nárok na příspěvek na bydlení, nežily, s výjimkou situace, kdy stejný okruh společně posuzovaných osob žil v jiném bytě, a byl jim z tohoto důvodu poskytován příspěvek na bydlení; v takovém případě se započtou náklady na bydlení ve skutečné výši uhrazené v původním bytě.

[16] Podle § 25 odst. 4 věty první zákona o státní sociální podpoře: *Pro zjištění nákladů na bydlení za kalendářní čtvrtletí se započítávají i částky tvořící náklady na bydlení, které byly v tomto kalendářním čtvrtletí zaplacený jako záloha nebo byly v tomto období doplacený, a to i za období delší, než je kalendářní čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují.*

[17] Žalovaný v rozhodném období, jímž bylo v daném případě čtvrté čtvrtletí roku 2020, zohlednil náklady na bydlení žalobce následujícím způsobem. V měsíci říjnu 2020 jako náklady na bydlení stanovil 80 % normativních nákladů na bydlení ve smyslu § 25 odst. 3 písm. b) zákona o státní sociální podpoře, neboť žalobce v bytě nežil a žádné fakticky uhrazené náklady na bydlení ani nedoložil; za měsíc listopad, kdy žalobce už byt prokazatelně obýval, avšak náklady spojené s užíváním bytu uhradil podle dohody s pronajímatelem již v říjnu, žalovaný nezohlednil ničeho; za měsíc prosinec zohlednil žalovaný doložené náklady na bydlení hrazené v měsíci prosinci. Z uvedeného vyplývá, že žalobci nebyl za měsíc listopad 2020 zohledněn žádný náklad na bydlení, a byla mu proto snížena dříve přiznaná dávka příspěvku na bydlení.

[18] Příspěvek na bydlení je dávkou, jejímž účelem je poskytnout vlastníkově či nájemci bytu, který má nedostatečné vlastní finanční zdroje, finanční pomoc na úhradu nákladů spojených s bydlením. Příspěvek na bydlení náleží v kalendářním čtvrtletí s tím, že splnění podmínek nároku se posuzuje za předchozí kalendářní čtvrtletí. Náklady na bydlení tvoří u bytů užívaných na základě nájemní smlouvy nájemné, náklady za plyn, elektřinu a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu, přičemž se stanoví jako průměr za kalendářní čtvrtletí bezprostředně předcházející kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, popřípadě nárok na dávku uplatňuje. Souvislost nákladů na bydlení s rozhodným obdobím není dána jen ve smyslu časovém, ale i věcném, tedy že se jedná o náklady na bydlení za rozhodné období, zde za nájem za měsíc listopad 2020.

pokračování

[19] Vzhledem k tomu, že žalobce jako oprávněná osoba v rozhodném období (4. čtvrtletí roku 2020) náklady na bydlení za měsíc listopad 2020 uhradil, přičemž v bytě, na který uplatňoval nárok na příspěvek na bydlení, v tomto měsíci i prokazatelně žil, nebránilo nic tomu, aby se tyto náklady v posuzovaném období považovaly za náklady bydlení podle § 25 zákona o státní sociální podpoře. V této souvislosti krajský soud správně poukázal na to, že znění předmětného ustanovení nehovoří o kalendářním měsíci daného rozhodného období, nýbrž jen o rozhodném období „jako celku“.

[20] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že výklad § 25 odst. 3 písm. a) zákona o státní sociální podpoře provedený stěžovatelem odporuje účelu daného zákona a smyslu předmětné dávky. Úmyslem zákonodárce bezpochyby nebylo vyloučit z nákladů na bydlení částku nájmu uhrazenou v rámci rozhodného období, která se vztahovala k bydlení v bytě, který žadatel v rozhodném období prokazatelně obýval.

[21] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[22] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady.

[23] Ustanovenému zástupci žalobce Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby – vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 1 000 Kč (§ 9 odst. 2 a § 7 bod 3 advokátního tarifu), k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatele je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani (§ 57 odst. 2 s. ř. s.), tj. o 273 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného zástupce činí částku ve výši 1 573 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. dubna 2024

David Hipšr
předseda senátu